

підготовки не мають чітких орієнтирів (критеріїв і показателів) формування його професійної компетентності. На основі отриманих результатів пропонується наступні рекомендації по розробці стандартів: визначити критерії, показателі і рівні сформованості професійної компетентності і розробити їх, базуючись на компетентному підході, актуальних потребах ринку праці в Україні і за кордоном; включити стандарт реалізації професійного розвитку.

Ключові слова: підготовка вчителя англійської мови, теорія формування іноземної компетентності, компетентний і концептуальний підхід до стандартів, TESOL, критерії і показателі сформованості професійної компетентності.

М. Кокор

STANDARDS OF EFL TEACHER PREPARATION FOR MASTER DEGREE PROGRAMS: TESOL EXPERIENCE

Summary. The article is dedicated to the research of approaches and principles of EFL teacher preparation programs based on the analysis of contemporary Ukrainian programs and TESOL standards. Comparative analysis of the aspects of EFL teacher preparation in Ukraine and the USA has revealed a few considerable differences, such as: aim (theoretical vs applicable), principles (principle-based vs domain-based), and expected outcomes (knowledge and skills vs competencies). It has been found in the research that EFL teacher preparation standards for Master degree in Ukraine are non-existent and therefore current domestic training programs have no clear guidelines (criteria and indicators) as to the development of professional competence. Based on the research results the following recommendations have been made for standards development: to define the criteria and performance indicators, develop them based on domain approach and actual needs of labor market in Ukraine and abroad; include a standard of professional development.

Keywords: EFL teacher preparation, second language acquisition, domain-based and principle-based approach, TESOL, criteria and performance indicators.

УДК 378.147: 372.881.111.1(045)

Л. М. Конопляник, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов і прикладної лінгвістики
Національного авіаційного університету

О. О. Коваленко, викладач кафедри англійської мови
технічного спрямування № 2
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

ВИКОРИСТАННЯ АВТЕНТИЧНИХ ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ

Статтю присвячено дослідженню ролі автентичних відеоматеріалів у процесі вивчення іноземної мови професійного спрямування у технічних ВНЗ майбутніми інженерами-будівельниками. Автори розкривають особливості застосування відеоматеріалів на занятті, визначають переваги використання автентичних відеоматеріалів (створення специфічного мовного середовища, підвищення мотивації, розвиток уваги та пам'яті, ефективне засвоєння матеріалу та ін.) з метою вдосконалення компетенцій студентів. У роботі звернуто увагу на критерії відбору відеоматеріалів (автентичність, відповідність навчальній програмі та тематиці, врахування інтересів цільової аудиторії, новизна та актуальність інформації, відповідність нормам усного мовлення, відповідність мовного матеріалу рівню володіння іноземною мовою, врахування тривалості відеофрагменту, чіткість зображення та звуку) та описано головні етапи роботи над відеоматеріалами на заняттях з іноземної мови.

Ключові слова: автентичний відеоматеріал, відеофрагмент, інженер-будівельник, іноземна професійна комунікативна компетентність, квазікомунікативна діяльність.

Постановка проблеми та її актуальність. Процеси глобалізації, інтеграції України з європейськими країнами, інтернаціоналізації ділових стосунків, розвитку міжнародних контактів у сфері інженерної праці та підвищення рівня науково-технічного співробітництва із зарубіжними партнерами висувають певні вимоги до професійної підготовки кваліфікованих фахівців. У своїй професійній діяльності інженери-будівельники повинні будуть вивчати та застосовувати зарубіжний досвід, дізнаватися про інноваційні проекти, винаходи та відкриття у будівельній галузі, знайомитися з науково-технічною та фаховою літературою іноземною мовою, а також підтримувати ділові контакти із зарубіжними партнерами. Тому зростає роль професійної іншомовної комунікації у діяльності майбутніх інженерів. У структурі такої підготовки важливе значення має іншомовна професійна компетентність фахівця, формування якої вимагає вдосконалення змісту, форм і методів мовної підготовки у технічному ВНЗ.

Тому одним із пріоритетних завдань технічних ВНЗ є якісна підготовка висококваліфікованих конкурентоспроможних фахівців будівельної галузі, здатних до професійного розвитку, самоосвіти, постійного підвищення своєї компетентності, необхідної для ефективної професійної діяльності, а одним із актуальних завдань сучасної методики викладання іноземної мови є формування іншомовної професійної комунікативної компетентності цих фахівців. Проте дискусійною проблемою залишається пошук оптимальних технологій для досягнення цієї мети.

Досить складно формувати іншомовну комунікативну компетентність у студентів в умовах відсутності природного середовища спілкування. Тому надзвичайно важливим є пошук методів, форм і засобів навчання, нових видів наочності для створення реальних і уявних ситуацій спілкування на заняттях з дисципліни «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)», що призводило б до підвищення продуктивності праці на заняттях та оптимізації всього навчального процесу. Моделювання мовленнєвого спілкування (застосування ігрових форм навчання, проектних методик, дискусій та інших інтерактивних методів) сприяє виконанню цього завдання. В методиці викладання іноземної мови обґрунтований методичний принцип, за яким «засвоєння студентами іноземної мови як засобу міжкультурного спілкування можливе лише в умовах спілкування, що наближаються за своїми головними характеристиками до реального спілкування» [7, с. 56]. Але окрім власного говоріння, студентам необхідно чути носіїв мови, і особливо гостро ця проблема постає в умовах відсутності природного середовища спілкування. У такому випадку особливу роль відіграють автентичні аудіо- та відеоматеріали. Багатий автентичний матеріал, природні ситуації спілкування, цікавий сюжет дають можливість зробити процес вивчення іноземної мови більш природним та невимушеним. Саме вони є достатньо ефективним засобом формування таких компонентів іншомовної професійної комунікативної компетентності: комунікативної, мовної, професійної, міжкультурної та соціолінгвістичної компетенції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема формування певних професійних компетенцій при використанні автентичних відеоматеріалів у процесі навчання студентів у ВНЗ викликає інтерес багатьох вітчизняних та зарубіжних дослідників, що відображається у низці наукових праць. Різні аспекти використання автентичних відеоматеріалів у навчальному процесі стали предметом дослідження багатьох українських та зарубіжних науковців: Н. Багрової, О. Барменкової, Н. Бичкової, С. Бризгалової, Ю. Верисокіна, І. Гончара, Р. Гуревича, О. Дворжец, Т. Дементьєвої, М.І. Дубровіна, О. Климової, Ю.А. Комарової, С. Неделіної, В. Писаренка, Є. Русакової, О. Тарнопольського, О. Яхнюк та інших. Серед британських та американських науковців і практиків, які досліджували цю проблему, варто зазначити М. Allan, R. Cooper, P. Grundy, D. Hymes, J. Hughes, M. Lavery, A. McNeil, L. Miller, J. Sherman, S. Stempleski, B. Tomalin.

Своєю метою дослідники називають формування конкретних знань, умінь, навичок іншомовної комунікативної компетенції у ході вивчення іноземних мов у мовних (О. Кочукова, Т. Леонтєва, Ю.Трикашна та ін.) та технічних (Р. Гуревич, О. Климова, О. Лемешко, А. Мунтян, Л. Отрощенко, В. Писаренко, О. Тарнопольський та ін.) ВНЗ. Зокрема, В. Писаренко пропонує власну методику використання відеоматеріалів при навчанні другої іноземної мови у немовному ВНЗ, а дослідниця А. Мунтян зазначає, що автентичні матеріали відображають реальну ситуацію вживання мови у культурному контексті [4, с. 92].

Аналіз зазначених досліджень свідчить про успішне застосування автентичних відеоматеріалів у навчальному процесі з метою розвитку іншомовної комунікативної компетентності, підвищення мотивації вивчення мови та є невичерпним джерелом навчального матеріалу. Однак недостатньо вивчені та втілені у практику аспекти використання автентичних відеоматеріалів у процесі вивчення іноземної мови професійного спрямування з метою формування іншомовної професійної комунікативної компетенції майбутніх інженерів-будівельників. Розробці ефективної

методики роботи з такими матеріалами повинен передувати виважений відбір автентичних відеоматеріалів, визначення навчальних цілей використання таких матеріалів та розробка системи завдань з метою формування іншомовної професійно-комунікативної компетенції.

Актуальність теми та її недостатня розробленість зумовили постановку **мети статті**: дослідження можливостей використання автентичних відеоматеріалів на заняттях з іноземної мови професійного спрямування для формування іншомовної професійної комунікативної компетентності майбутніх інженерів-будівельників.

Реалізація поставленої мети передбачає вирішення таких завдань: 1) розкрити особливості використання автентичних відеоматеріалів на заняттях з іноземної мови професійного спрямування, їх переваги та недоліки; 2) обґрунтувати критерії відбору автентичного відеоматеріалу та види відеоматеріалу; 3) описати основні етапи роботи над відеоматеріалом на практичних заняттях.

Викладення основного матеріалу дослідження. Використання автентичних відеоматеріалів на заняттях з іноземної мови професійного спрямування відкриває ряд унікальних можливостей для викладача і студентів, оскільки дає змогу не лише оволодіти мовою, але й здобути додаткові знання з фаху та ознайомитися з іншомовною культурою. На відміну від друкованого автентичного матеріалу з фаху, який, безумовно, може мати високу інформативну, освітню, виховну і пізнавальну цінність, відеоматеріал, окрім змістової частини, містить також візуальну інформацію. На думку М. Ісупової, візуальний ряд дає змогу студентам краще зрозуміти як фактичну інформацію, так і мовні особливості мови у конкретному контексті, адже зорова опора іншомовного звукового ряду сприяє глибшому та точнішому розумінню його сенсу та розвитку фонематических та аудитивних здібностей студентів [2, с. 150]. Використання автентичних відеоматеріалів активізує увагу та пам'ять студентів, розширює їхній кругозір, удосконалює іншомовні комунікативні вміння.

Робота з автентичними відеоматеріалами може мати різні цілі в залежності від поставлених завдань заняття. Це можуть бути, зокрема: розширення словникового запасу студентів (введення нових лексичних одиниць або закріплення лексичних одиниць, вивчених раніше); формування навичок аудіювання (навчання розумінню мовлення носіїв іноземної мови на слух); вивчення граматики (презентація нового матеріалу або закріплення вивченого); робота над вимовою (вимова певних звуків, імітація інтонації); введення в комунікативну ситуацію та розширення знань студентів з фахових тем тощо.

Варто зазначити, що використання автентичних відеоматеріалів на заняттях з іноземної мови є також ефективним засобом ознайомлення студентів із культурними, історичними, красназвничими реаліями англomовних країн, визначними архітектурними спорудами світу, сучасними інженерними спорудами, новинками у галузі будівництва. Такі матеріали цікаві студентам за тематикою, пізнавальні, інформативні, а також важливо те, що вони містять актуальні дані. На нашу думку, використання таких матеріалів сприяє розвитку інтересу студентів до майбутньої професії, формуючи їх професійно-комунікативну та міжкультурну компетенції.

На основі аналізу досліджень з даної проблеми, а також власного досвіду роботи з відеоматеріалами на заняттях з іноземної мови, ми вважаємо, що деякі дидактичні й виховні завдання можна вирішити за допомогою використання автентичних відеоматеріалів. Серед переваг використання таких матеріалів на заняттях з іноземної мови професійного спрямування можна визначити такі:

1. *Створення специфічного мовного середовища.* Автентичні відеоматеріали незамінні для створення специфічного мовного середовища на заняттях іноземної мови у технічних ВНЗ в умовах відсутності природного середовища спілкування іноземною мовою. Завдяки відеоряду студенти-інженери можуть опинитися серед фахівців будівельної галузі під час роботи над певним проектом, під час будівництва споруди чи інженерної конструкції, повернутися назад в історію до початків будівництва визначної споруди;

2. *Підвищення мотивації студентів.* Використання автентичних відеоматеріалів на заняттях підвищує мотивацію до навчання і створює певні умови, наближені до квазікомунікативної, навчально-пошукової та творчої діяльності студентів [1, с. 1961]. По-перше, студенти отримують позитивні емоції, коли вони розуміють матеріал, розрахований на носіїв мови, і зауважують, що іноземна мова професійного спрямування не є недосяжною для них. По-друге, вони демонструють більшу зацікавленість, коли спостерігають вживання іноземної мови у реальних ситуаціях професійного спілкування, і це мотивує їх більше, ніж будь-який інший фактор. По-третє, ретельно підібраний відеоматеріал та методично правильно розроблені завдання до нього спонукають студентів до говоріння у рольовій грі чи дискусії, які проводяться після перегляду, пошуку нової інформації з певної тематики та призводять до активізації пізнавальної діяльності;

3. *Відповідність інтересам студентів.* Автентичні відеоматеріали є цікавими та стимулюючими. Крім того, їх можна добирати відповідно до інтересів та фаху аудиторії, або навіть самі студенти можуть брати участь у процесі добору матеріалу [4, с. 92];

4. *Точне відображення мови у використанні.* На основі відеоматеріалів студенти мають змогу слухати й вивчати живе мовлення носіїв англійської мови. Повна автентичність мовного матеріалу означає, що він не спрощений, дійові особи розмовляють з акцентом, типовим для певної місцевості, а також послуговуються загальноповживаними висловами та ідіомами. Візуальна інформація допомагає студентам краще зрозуміти мову, ніж при використанні лише аудіоматеріалу.

Крім того, автентичні відеоматеріали відображають реальну ситуацію вживання мови у культурному контексті [4, с. 92] й дають змогу студентам зануритись у ситуацію знайомства з традиціями взаємовідносин та культур інших країн. Точне відображення мови у користуванні досягається завдяки тому, що її вживають носії мови, вона тісно пов'язана з певною мовною ситуацією, а її комунікативна мета підсилюється цілим рядом візуальних закодованих немовних характеристик (пози, міміка, жести) [3, с. 32];

5. *Розвиток уваги та пам'яті, ефективне засвоєння матеріалу.* Використання відеоматеріалів на заняттях з іноземної мови сприяє розвитку різних сторін психічної діяльності студентів. Передусім це стосується уваги й пам'яті, адже під час перегляду в аудиторії створюється атмосфера спільної пізнавальної діяльності, і навіть неуважний студент за таких умов стає уважним [5, с. 357]. Для повного розуміння змісту відеоматеріалу студенти повинні докласти певних зусиль, тому мимовільна увага зрештою перетворюється на довільну, а інтенсивність уваги впливає на процес запам'ятовування. Одночасне використання декількох каналів надходження інформації (слухове, зорове, моторне сприйняття) під час перегляду відеоматеріалів іноземною мовою має позитивний вплив на як на міцність фіксації нових лексичних одиниць, так і на засвоєння фахового або краєзнавчого матеріалу [6, с. 106];

6. *Залучення до культурних реалій інших країн (зокрема, англомовних).* Відеоматеріали надають майже необмежені можливості для проведення аналізу на основі порівняння та зіставлення культурних реалій інших країн, і тому вони є безцінним матеріалом для навчання ефективної іншомовної комунікативної та соціокультурної компетенцій [1, с. 1961].

Викладач також повинен усвідомлювати наявність певних труднощів при використанні автентичного відеоматеріалу на практичних заняттях. Першою перешкодою може бути неспроможність студентів зрозуміти певний відеоматеріал, що спричинено недостатнім рівнем знань з іноземної мови або з фаху (при перегляді професійно спрямованого відеоматеріалу). Тому викладач повинен: а) ретельно добирати відеоматеріал, який би відповідав інтересам цільової аудиторії; б) на переддемонстраційному етапі зняти певні мовні труднощі сприйняття відеотексту та розуміння його змісту за допомогою розроблених завдань; в) на післядемонстраційному етапі розробити завдання, які б викликали і підтримували зацікавленість студентів та бажання обговорювати матеріал.

Крім того, О. Штельмах слідом за С. Івановою зазначає, що під час перегляду відеофільму (на відміну від простого прослуховування аудіоносія), студент сприймає не лише безпосередньо мовлення тих, хто говорить, але й їхню міміку, жести, емоції, відволікаючись від власне мовлення, тобто він може захопитися переглядом картинки замість того, щоб зосередитися на аудіюванні [6, с. 107]. Тому дуже важливо чітко сформулювати завдання для студентів, які б вимагали їхньої зосередженості.

Отже, використання автентичних відеоматеріалів вимагає ефективної організації навчальної діяльності студентів, попередньої та поступової підготовки студентів до такого виду роботи на занятті, ретельної методичної підготовки з розробленням вправ. Тобто необхідно так організувати навчальну діяльність студентів, щоб вони отримували задоволення від перегляду уривку з фільму не лише через цікавий сюжет, але й через розуміння іноземної мови, позаяк заняття повинно досягати поставлених освітніх, виховних і розвивальних завдань.

Для досягнення ефективного використання автентичного відеоматеріалу на заняттях з іноземної мови необхідно дотримуватися низки певних умов:

- зміст відеоматеріалу має відповідати тематиці навчальної програми з дисципліни [1], тематиці заняття, інтересам цільової аудиторії та рівню знань студентів;
- відеоматеріал повинен бути використаний і показаний у заздалегідь запланований та відповідний момент заняття [1];
- відеофрагмент повинен надавати студентам можливість розвитку мовної, комунікативної, соціокультурної компетенцій [1];

- відеотекст повинен супроводжуватися чіткою інструкцією викладача, спрямованою на вирішення певного навчального завдання, зрозумілого студентам і виправданим логікою заняття [1];
- відеофрагмент не повинен бути занадто довгим.

На нашу думку, дуже важливим є вибір відповідного відеоматеріалу для заняття. Серед найважливіших критеріїв ми можемо виділити такі: автентичність, відповідність навчальній програмі, тематична відповідність обраній спеціальності та врахування інтересів цільової аудиторії, новизна та актуальність інформації, відповідність нормам усного мовлення, відповідність мовного матеріалу рівню володіння іноземною мовою студентами та їхньої готовності сприймати інформацію з відеофрагменту, врахування тривалості відеофрагменту, чіткість зображення та звуку та інші.

На жаль, сьогодні не існує спеціально розроблених відеоматеріалів для студентів-будівельників. Тому під час роботи з такими студентами з метою формування іншомовної професійної компетентності ми використовували відеоматеріали з мережі Інтернет:

1) відеофрагменти *документальних фільмів*, наприклад: “Superstructures – Eurotunnel”, “London Heathrow Airport” (Discovery Channel), “Lupu Bridge – Megastructures”, “Megabridges – Denmark to Sweden”, “Dynamic Architecture”, “World’s First Round Skyscraper”, “Secrets of the Taj Mahal” (Natural Geographic), “Basilica of the Sagrada Familia. Welcome to the Temple”;

2) *4–5 хвилинні репортажі програми новини*, наприклад: “Iconic Tower of Pisa now one Inch Straighter” (CBS news), “The Millennium Bridge – what caused the wobble?” (BBC news) та інші.

Під час роботи з такими відеоматеріалами було важливо пам’ятати про рівень володіння мовою студентами та обирати фрагменти враховуючи їх тривалість та відповідність рівню студентів. Документальні фільми досить тривалі, тому ми брали лише фрагменти і розбивали роботу над ними на декілька частин та на декілька занять. Перевагою таких двох видів відеоматеріалів є те, що завжди можна знайти тему, яка зацікавить студентів. Іншою перевагою використання автентичних матеріалів із фахової сфери студентів є те, що вони змінюють «рівновагу сил» в аудиторії. Викладач уже більше не є безперечним авторитетом у дискусії, і він повинен визнавати компетентність студентів у їхній професійній сфері [7, с. 109]. Це може призвести до активних дискусій на заняттях, оскільки студенти захоплені можливістю надання допомоги викладачеві у розумінні фахового матеріалу;

3) уривки з художніх фільмів;

4) відеофрагменти для вивчення окремих аспектів мови (граматика, вимова та ін.), наприклад: додаткові матеріали, які супроводжують підручники з граматики (зокрема, “MyGrammarLab”), інтернет сайти (<https://www.engvid.com/>).

Більшість дослідників [3], [4], [5], [6] виділяють три основних етапи роботи з відеоматеріалами:

1) переддемонстраційний (етап попереднього зняття мовних і лінгвокраїнознавчих труднощів);

2) демонстраційний (розвиток умінь сприйняття інформації);

3) післядемонстраційний (розуміння основного змісту та розвиток мовних навичок і умінь усного мовлення).

Перед демонстрацією відео можна також запропонувати студентам зробити припущення щодо змісту на основі назви, зображень головних героїв або місць, де відбуваються події, виписати терміни за назвою відеоматеріалу, розібрати або закріпити лексичний та граматичний матеріали. Цей етап є дуже важливим у роботі над матеріалом. Від нього будуть залежати результати студентської роботи на наступних етапах опрацювання відео. Тому надзвичайно важливо зосередити увагу студентів на виконанні певного завдання. Вибір вправ залежатиме від професійної спрямованості студентів. Семантика слів має бути пов’язана зі спеціалізацією студентів, для яких готується відео. Зазвичай, такими є терміни, професійно-орієнтована лексика.

Демонстрація фільму передбачає активну навчальну діяльність студентів. Вони можуть робити анотації, план, виписувати опорні слова та фрази до показаного відеоматеріалу, підібрати еквіваленти, синоніми чи антоніми до почутих у сюжеті слів, вставляти пропущені слова в реченнях. Доречно буде запропонувати знайти правильні відповіді, коректні чи некоректні твердження, логічно дібрати частини відео тексту, заголовки до частин відео. Все це сприятиме розвитку комунікативних умінь студентів.

На етапі завершення демонстрації активізується комунікативна творча діяльність студентів, спрямована на розвиток відтворювальних і проектних іншомовних умінь. Можна організувати дискусію щодо теми переглянутого відеоматеріалу, рольову гру, створити проект на основі якого сюжету відео.

Висновки. У сучасних умовах розвитку суспільства питання формування іншомовної професійної комунікативної компетентності майбутніх інженерів-будівельників є дуже важливим. З розвитком новітніх технологій використання автентичних відеоматеріалів стає одним із сучасних і ефективних засобів навчання іноземної мови професійного спрямування у ВНЗ. Демонстрація автентичного відеоматеріалу значно підвищує зацікавленість та мотивацію студентів, рівень володіння лексичними, мовними та комунікативними навичками і вміннями, розвиває навички аудіювання, збільшує обсяг навчального матеріалу та підвищує рівень його засвоєння, що сприяє інтенсифікації навчального процесу і створює сприятливі умови для формування іншомовної професійної комунікативної компетентності студентів.

Перспективою подальшої роботи над окресленою проблемою є розробка комплексу завдань на різних етапах роботи з автентичним відеоматеріалом, а в подальшому і посібника, призначеного для майбутніх інженерів-будівельників.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Иванова С. Г.* Видео на уроках иностранного языка – как средство развития коммуникативной компетенции студентов / С. Г. Иванова // Университетский комплекс как региональный центр образования, науки и культуры : матер. Всерос. науч.-метод. конф. – Оренбург, 2013. – С. 1960 – 1962.
2. *Исупова М. М.* Использование неигровых аутентичных видеоматериалов при обучении иностранному языку студентов неязыковых вузов / М. М. Исупова // Историческая и социально-образовательная мысль : научн. журн. – Кубань, 2016. – Т. 8 (№ 2). – С. 148 – 153.
3. *Климова О.* Методика роботи з відеоматеріалами на занятті з англійської мови / О. Климова // Проблеми підготовки сучасного вчителя : зб. наук. праць. – Умань, 2011. – № 4 (Ч. 1). – С. 31–35.
4. *Мунтян А. О.* Використання автентичних письмових та аудіо/відеоматеріалів при навчанні іноземної мови / А. О. Мунтян // Англїстика та американїстика : зб. наук. праць. – Дніпропетровськ, 2015. – Вип. 12. – С. 88 – 94.
5. *Отрощенко Л. С.* Використання відеоматеріалів на уроках німецької мови у немовних ВНЗ / Л. С. Отрощенко // Вища освіта України у контексті інтеграції до Європейського освітнього простору. – К. : Гнозис, 2012. – Т. IV (37). – С. 355 – 360.
6. *Штельмах О.* Відеоурок як метод розвитку комунікативної компетентії у студентів технічного вузу на заняттях іноземної мови [Електронний ресурс] / О. Штельмах // Проблеми підготовки сучасного вчителя. – №8, 2013. – С. 104–109. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppsv_2013_8\(2\)_17](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppsv_2013_8(2)_17).
7. *Яроцкая Л. В.* Иностраный язык и становление непрофессиональной личности (неязыковой вуз) : монография / Л. В. Яроцкая. – М.: Изд-во ТРИУМФ, 2016. – 258 с.
8. *Stempleski S.* Short Takes: Using Authentic Video in the English Class. – 1997.

Л. М. Конопляник, О. О. Коваленко

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ АУТЕНТИЧНЫХ ВИДЕОМАТЕРИАЛОВ ДЛЯ ФОРМИРОВАНИЯ ИНОЯЗЫЧНОЙ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ ИНЖЕНЕРОВ

Резюме. Стаття посвящена исследованию роли аутентичных видеоматериалов в процессе изучения иностранного языка профессионального направления в технических вузах будущими инженерами-строителями. Авторы раскрывают особенности применения видеоматериалов на занятии, определяют преимущества использования аутентичных видеоматериалов (создание специфической языковой среды, повышение мотивации, развитие внимания и памяти, эффективное усвоение материала и др.) с целью совершенствования компетенций студентов. В работе обращается внимание на критерии отбора видеоматериалов (аутентичность, соответствие учебной программе и тематике, учет интересов целевой аудитории, новизна и актуальность информации, соответствие нормам устной речи, соответствие языкового материала уровню владения иностранным языком, учет продолжительности видеофрагмента, четкость изображения и звука) и описываются основные этапы работы над видеоматериалами на занятиях по иностранному языку.

Ключевые слова: аутентичный видеоматериал, видеофрагмент, инженер-строитель, иноязычная профессиональная коммуникативная компетентность, квазикоммуникативная деятельность.

USE OF AUTHENTIC VIDEO MATERIALS FOR THE FORMATION OF FUTURE ENGINEERS' FOREIGN PROFESSIONAL COMMUNICATIVE COMPETENCE

Summary. The article investigates the role of authentic video materials in learning a profession-oriented foreign language in higher educational institutions by future engineers. The authors reveal the special features of using video materials in classes, determine the benefits of using authentic video materials (creation of specific language environment, increase of motivation, attention and memory development, effective learning, etc) to improve students' competences. The paper draws attention to the criteria of the selection of video materials (authenticity, compliance with the curriculum and topics, taking into account the interests of the target audience, information novelty and relevance, compliance with regulations of speech, compliance of language material with the foreign language level, length of video clips, image sharpness and sound quality) and describes the main stages of work with videomaterials in foreign language classes.

Keywords: authentic video material, video sequence, civil engineer, professional foreign language communicative competence, quasi-communicative activity.

УДК 37.032

О. М. Котикова, доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри соціальних технологій
Національного авіаційного університету

ТЕСТОВИЙ КОНТРОЛЬ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Стаття присвячена з'ясуванню співвідношення традиційних та інноваційних методів та форм контролю у підготовці майбутніх соціальних працівників. Автор аналізує різні переваги та недоліки тестового контролю, проблеми складання дидактичних тестів для фахівців соціальної сфери, висвітлює досвід застосування тестових технологій у підготовці майбутніх соціальних працівників. Отримані дані дослідження уможливають організацію комбінованих методів контролю у підготовці майбутніх соціальних працівників.

Ключові слова: підготовка майбутніх соціальних працівників, контроль знань, умінь, навичок, дидактичні тести.

Постановка проблеми та її актуальність. Проблеми, пов'язані з підготовкою майбутніх фахівців з соціальної роботи, привертають дедалі більше уваги практиків та вчених. Цьому сприяє також запровадження спеціальності «Соціальна робота» як наукової галузі відповідно. Це зумовлено як соціально-економічними перетвореннями, що відбуваються в країні, модернізацією системи освіти, так і потребою у вирішенні питань, що виникають через воєнні дії в Україні, затребуваністю соціальних працівників як спеціалістів із допомоги постраждалим та їх сім'ям.

Одним із напрямів модернізації підготовки майбутніх соціальних працівників є удосконалення системи контролю їх знань, умінь та навичок. При цьому слід розуміти, що «універсальної» системи контролю не існує. Поєднання традиційних і інноваційних методів має бути зумовлено компетентностями, якими має володіти соціальний працівник, вимогами до його теоретичної і практичної підготовки, що, своєю чергою, пов'язано зі специфікою майбутньої діяльності. Відповідно, однією з проблем, що потребують розв'язання, є визначення місця тестового контролю та поєднання його з іншими видами контролю в процесі менеджменту навчання майбутніх соціальних працівників.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам дидактичної тестології присвячені роботи численних авторів. У них розглядаються психологічні та педагогічні основи оцінювання, основні теорії педагогічних вимірювань (Л.М. Фридман, 1987; І. Булах, 2005; В.В. Гузеев, 2000; С. О. Михайличев, 2001; В.А. Якунін, 1998 та ін.), технології конструювання педагогічних тестів (В.М. Матвієнко, П.П. Тонкоглас, 2006; Л.І. Паращенко, 2006; І. А. Лаврухина, М.Ю. Чепиков, 2006; М.Б. Челишкова, 2002 та інші), специфічні особливості тестів на вимірювання рівня професійної компетенції (І.А. Лаврухина, М.Ю. Чепиков, 2006; С. О. Михайличев, 2001; В.М. Матвієнко, П.П. Тонкоглас, 2006 та ін.).